

A szakdolgozat követelményei¹²

TARTALMI KÖVETELMÉNYEK

Bevezető

A bevezető a szakdolgozat témájának bemutatását, választásának indoklását, a kutatás célját tartalmazza. Utolsó bekezdése röviden ismerteti a dolgozat tartalmi/szerkezeti egységeit, rendező elvét.

I. Fejezet

1. Elméleti rész

Az elméleti rész a témához kapcsolódó elméletek összefoglalása, az eddigi kutatások szintézise. A szakdolgozat témájához kapcsolódó elméletek és a korábbi kutatások bemutatásához a téma szempontjából releváns hazai és nemzetközi szakirodalmat kell felhasználni. Az elméleti rész alfejezetekre tagolódik, ezeket címmel és fejezetszámmal kell ellátni.

A felhasznált szakirodalmat pontosan adatulni kell a főszövegben. A dolgozatban kifejtett gondolatok, idézetek, parafrázisok forrását kötelezően fel kell tüntetni a szövegben és a bibliográfiában. A szövegbeli hivatkozás formái és a bibliográfia összeállításának kritériumai az APA publikációs kézikönyv 7. kiadásának előírásait követik.

Az elméleti részt a fontosabb kutatások összefoglalása (táblázatos formában is), valamint a saját kutatás célkitűzéseinek és hipotéziseinek általános megfogalmazása zárja.

II. Fejezet

2. Kutatási rész

A kutatás bemutatása

A problémakérdés

- A kutatás pontos indoklása; jelentőségének kiemelése (pl. az eddigi kutatásokhoz viszonyítva, a tanítási gyakorlat stb. szempontjából);
- A problémakérdés pontos megfogalmazása, a vizsgálatba bevont változók közötti kapcsolat jelölése.

Hipotézisek

- Világosak, egyértelműek, állítás formájában vannak megfogalmazva.
- Megfelelően választott eszközökkel, módszerekkel ellenőrizhetőek; a kutatás eredményeként igazolhatóak/elvethetőek.

¹ Magyar nyelvű APA 7-es hivatkozási útmutató, stílus és szövegminőségi útmutató: Szokolszky, Á., Hallgató, E., Csábi, E., & Volosin, M. (2020). *Útmutató kutatási beszámolók, dolgozatok elkészítéséhez pszichológus hallgatók részére*. JATEPress.

² Angol nyelvű APA 7-es publikációs kézikönyv: American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association 2020: the official guide to APA style (7th ed.)*. American Psychological Association.

MÓDSZEREK

A kutatás résztvevői

A kutatás résztvevőinek a leírása a vizsgálandó populáció, valamint a mintavételi keret leírásával kezdődik. Be kell mutatni és indokolni kell a mintavételi eljárást. Az alfejezet a minta összetételének, releváns tulajdonságainak leírásával folytatódik és esetenként a kutatási csoportokba való besorolás módjával és a csoportok releváns tulajdonságainak a leírásával zárul. A résztvevők leírásában a szerzőnek figyelnie kell a résztvevők személyiségi jogaira.

Eszközök

A kutatásban alkalmazott vizsgálati eszközök bemutatása, és azok adekvátságának indoklása. Saját tervezésű eszközök (tesztek, kérdőívek, egyéb mérési eljárások) esetén a dolgozatnak tartalmaznia kell az eszköz kidolgozási módját is.

Eljárás

A kutatás menetének pontos leírását tartalmazza, ismertetve a különböző vizsgálati eszközök alkalmazásának pontos körülményeit, idejét. Kísérlet esetén le kell írni a kísérleti beavatkozás pontos menetét a vizsgálati csoportokban.

Az eredmények bemutatása és értelmezése

- Az adatok bemutatása a hipotézisek sorrendjében vagy egy-egy témakör mentén történhet. A hipotézisekben nem szereplő, de a kutatás során tapasztalt eredmények bemutatásra kerülhetnek utóelemzéseként.
- Az adatok objektív, tömör és lényegre törő bemutatása; szemléltetése táblázatokkal, grafikonokkal, ezek értelmezése az adatok bemutatásakor;
- Az adatok számszerű bemutatásán túlmenő kritikai, minőségi értelmezés (kerülni kell az indokolatlan, szubjektív véleményeket, előítéleteket);
- Az eredmények értelmezése és az általános következtetések levonása a kutatás során nyert adatok alapján történik.

Az alkalmazott kutatási stratégia függvényében eltérhetnek az értékelési kritériumok. Az alábbiakban bemutatjuk, milyen sajátosságokra kell odafigyelni az egyes kutatások értékelésekor:

A. Kísérlet esetén:

- Bemutatja a kísérlet típusát.
- Jelöli a változókat (függő és független változó pontos definiálása).
- Bemutatja a kísérleti eljárás jellegzetességeit: helyszínét, időpontját, szakaszait.
- Megfelelően dokumentálja a kísérlet lebonyolításának menetét.
- Az adatok elemzésére leíró és inferenciális statisztikai elemzéseket alkalmaz.

B. Leíró jellegű és összefüggés-feltáró kutatás esetén:

- Bemutatja a kutatás jellegzetességeit, a kutatás menetét.
- Pontosán definiálja a vizsgált változókat.
- A kutatási probléma megválaszolásához szükséges legmegfelelőbb kutatási módszereket és eszközöket választja ki.
- Az adatok elemzésére adekvát statisztikai elemzéseket alkalmaz.

C. Neveléstörténeti kutatás esetén (a deduktív kutatás egy válfaja)

- A problémakérdés kutatható, nem túl általános.
- Inkább elsődleges forrásokra támaszkodik. A probléma megválaszolásához elegendő számú elsődleges forrással rendelkezik.
- A másodlagos forrásokat kritikusan szemléli.
- A szerző otthonosan mozog a feltárt adatok körében.
- A szerző képes a feltárt adatokat elhelyezni egy szélesebb interdiszciplináris, történelmi, társadalom-politikai mezőben.
- Következtetései a feltárt adatokból származnak.
- A kutatás bemutatása informatív stílusú.

D. Kvalitatív kutatás esetén:

- A kutatási fókusza és a vizsgálat megközelítése pontosan definiált, a szerző a vizsgálat validitási és reliabilitási problémáira megfelelő válaszokat ad.
- A mintavételi eljárás adekvát.
- A vizsgálati módszerek jól kidolgozottak. Az interjúk, megfigyelések, átírt videó és hangfelvételek és más adatszerzési eljárások módját és körülményeit a szerző pontosan leírja.
- Az adatok és az adatfeldolgozási eljárások adekvátak. Tematikus elemzésük jól strukturált és körültekintő.
- Az adatok értelmezése a definiált megközelítésnek megfelelően valósult meg.

E. Kutatásokra alapozott oktatási programok és ezek segédanyagainak kidolgozása

- Kifejti az oktatási program célját és érvel a szükségessége mellett
- Összegzi és értékeli az oktatási program háttérében álló kutatásokat
- Összegzi és értékeli az azonos célokat megvalósító más oktatási programokat
- Leírja hogyan mérhető és értékelhető a program hatékonysága
- A tervezett programban leírásra kerülnek az értékelési és visszacsatolási eljárások

Az eredmények bemutatása:

Az eredményeket leíró és inferenciális statisztikai eredmények formájában kell bemutatni. A leíró jellegű adatok tartalmazzák esetenként az adatok eloszlásának centrális tendencia- és a szóródás mutatóit, valamint a gyakorisági eloszlást, abszolút vagy relatív százalékos gyakoriságok formájában kifejezve. Az adatok feldolgozaskor a szövegben szerepelnie kell, hogy milyen típusú statisztikai eljárás került alkalmazásra (Pl. Pearson féle korreláció, független mintás t-próba, Anova stb.) és a táblázatokban, illetve az ábrákon is fel kell tüntetni a releváns adatokat.

A táblázatokat arab számokkal számozni kell. Minden táblázatnak legyen címe. A cím helye a táblázat felett van, balra zárva, dőlt betűvel. A táblázatokra a számuk alapján kell hivatkozni. A tördelés változása miatt kerülni kell a térbeli irányt (előző, következő, lenti, fenti stb.) megadó utalásokat. A táblázat minden sorának és oszlopának legyen neve. A táblázatok adatainak önmagukban, a szövegben való elmélyülés nélkül is értelmezhetőeknek kell lenniük. Az önmagukban nem elég informatív feliratokat tartalmazó táblázatok alá hosszabb megjegyzést, lábjegyzetet lehet fűzni.

A táblázatokat legalább egy alsó és egy felső vízszintes vonal fogja közre (lásd APA publikációs kézikönyv 7. kiadása). Két táblázat nem követheti közvetlenül egymást szöveges, magyarázó-értelmező részek beiktatása nélkül.

Az ábrákat arab számokkal számozni kell. Minden ábrának legyen címe (ábraalírással). A cím nyomtatásban az ábra alatti sorba kerül (középre rendezve, dőlt betűvel), ezért a cím ne legyen a rajz része. Az ábrákra számuk alapján kell hivatkozni és az ábrákat feliratokkal kell ellátni úgy, hogy azok önmagukban is értelmezhetőek legyenek.

Az eredmények értelmezése:

A dolgozat nem pusztán az adatok számszerű bemutatását tartalmazza, hanem relevanciájuk tárgyalását is. A kutatás alapján nyert adatokat el kell helyezni az eddigi elméletek és kutatások kontextusában, bemutatva, hogy milyen elméleteket támasztanak alá vagy cáfolnak (ilyen esetben indokolni kell, hogy mi lehet az oka az ellentmondásnak). Fontos minél objektívebben bemutatni a kutatás tudományos hozzáadékát és értelmezési korlátait.

Következtetés, összegzés

Következtetés a hipotézisek mentén:

Az eredmények alapján a szerző reflektál a kutatási hipotézisekre. Az eredményeket a kutatási problémára vonatkoztatva mutatja be.

Összegzés

- Válaszadás a kutatás elején megfogalmazott problémakérdésre, javaslatok a kutatás esetleges folytatására.
- A kutatás elméleti, gyakorlati és módszertani hozzáadékainak megfogalmazása.

Bibliográfia

A követelményeknek megfelelően maradéktalanul tartalmazza kizárólag a szövegben idézett szakirodalmat. A könyvészet összeállításakor az APA publikációs kézikönyv 7. kiadásának előírásait kell követni. A dolgozat minimum 25 forrást (cikk, könyv, szöveggyűjtemény) kell tartalmazzon. Nem elégséges csak magyar forrásanyagot használni (legyen idegen nyelvű forrásanyag elismert szakfolyóiratokból). A könyvészet minimum egyharmada az utolsó 5–10 évben megjelent hivatkozás legyen.

Mellékletek

- Tartalmazza a kutatás során használt eszközöket, a szövegben terjedelme miatt nem közölt táblázatokat, részeredményeket, illetve a kutatás dokumentálását segítő háttér-információkat.
- A mellékleteket számmal és címmel látjuk el.
- A mellékleteket a szövegben való utalás sorrendjében számozzuk.

FORMAI KÖVETELMÉNYEK

- *Formátum:* A4-es lapméret
- *Lapszélek elrendezése:* bal lapszél 2,5 cm, jobb lapszél 2 cm, felső lapszél 2 cm, alsó lapszél 2 cm.
- *Sorköz:* 1,5 vagy 2
- *A szöveg formai elrendezése a bekezdésekben:* sorkizárás (Justify), (a szöveg a bal és a jobb oldali margóhoz egyenletesen igazodik, a sorkizárás eredményeképpen a szöveg mindkét oldalon egyenletes lesz) vagy balra rendezett.
- *Bekezdés:* minden bekezdés 1cm-es behúzással kezdődik.
- *Betűtípus és -méret:* Times New Roman, 12-es méret.
- *Terjedelem:* 112000 – 140000 leütés (szóközzel együtt) főszöveg.

A szakdolgozatot magyarul, románul, angolul vagy más az Intézet által jóváhagyott idegen nyelven (ez esetben kérni kell a tanszékvezető jóváhagyását) kell megírni és megvédeni.

A dolgozat címét – a megírás és megvédés nyelvétől függetlenül – magyarul és románul is fel kell tüntetni a dolgozat címlapján. (A címlapon a témavezető és a hallgató adatainak is szerepelnie kell (1-2. melléklet).

Kötelező bibliográfia a szakdolgozat megírásához:

(Elérhető a könyvtárban és a kutatómódszertani tantárgyak online felületén)

American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association 2020: the official guide to APA style (7th ed.)*. American Psychological Association.

Szokolszky, Á., Hallgató, E., Csábi, E., & Volosin, M. (2020). *Útmutató kutatási beszámoló, dolgozatok elkészítéséhez pszichológus hallgatók részére*. JATEPress. [LINK](#)

1. Melléklet

A témavezetők tudományos fokozatainak (tudományos címének) feltüntetése (román és magyar nyelven).

Professzorok esetén: Románul: prof. dr. Nume Prenume, Magyarul: dr. Név Keresztnév professor.

Docensek esetén: Románul: conf. dr. Nume Prenume, Magyarul: dr. Név Keresztnév docens.

Adjunktusok esetén: Románul: lect. dr. Nume Prenume, Magyarul: dr. Név Keresztnév adjunktus.

Tanársegédek esetén: Románul: asist. dr. Nume Prenume, Magyarul: dr. Név Keresztnév tanársegéd.

2. Melléklet

Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca
Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
Specializarea Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar (în limba maghiară)

LUCRARE DE LICENȚĂ
[TITLUL LUCRĂRII]

Coordonator științific
[Titlu Nume Prenume]

Absolvent
[Nume Prenume]

Cluj-Napoca
[Anul]

Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
Pszichológia és Neveléstudományok Kar
Óvodai és Elemi Oktatás Pedagógiája Szak

SZAKDOLGOZAT
[Dolgozat címe]

Témavezető
[Tudományos cím Név Keresztnév]

Végzős hallgató
[Név Keresztnév]

Kolozsvár
[Év]